

Dosarul nr.2ra-465/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – C. Ursachi

Instanța de apel: CA Chișinău – M. Guzun, A. Noga, V. Brașoveanu

D E C I Z I E

23 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței
Judecători

Svetlana Filincova,
Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru,
Elena Covalenco, Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către avocatul Victor Pavlov în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa” în pricina civilă la acțiunea Societății cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa” către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral și cheltuieli judiciare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2015, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa”, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 03 august 2015, s-a pronunțat o hotărîre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată,

C O N S T A T Ă :

La data de 08 mai 2015 SRL „Cebanu Larisa” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 3-708/12, constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei nr. 3-2107/14, încasarea prejudiciului moral în cuantum de 100 000 lei și cheltuielilor de judecată (f.d. 2-5, vol. I).

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat, că deținea în arendă terenul cu număr cadastral 0100509015 situat în mun. Chișinău, str. Liviu Deleanu. Ulterior Consiliul mun. Chișinău a perfectat SRL „Mavro-Caster”, planul de situație a terenului propus spre atribuire la terenul privat, care se suprapune peste terenul arendat de SRL „Cebanu Larisa”.

Din aceste considerente, reclamanta s-a adresat cu cerere către Consiliul mun. Chișinău, prin care a solicitat schimbul terenului atribuit în arendă din str. Liviu Deleanu, mun. Chișinău cu terenul cu suprafața de 0,025 ha din șos. Balcani, mun. Chișinău, pentru a-l putea folosi în continuare conform destinației.

Direcția generală, arhitectură, urbanism și relații funciare a Consiliului mun. Chișinău a perfectat planul terenului nou și alte acte pregătitoare pentru atribuire, dar în final nu i-a fost atribuit terenul din șos. Balcani mun. Chișinău.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 31 mai 2012 s-a obligat Consiliul mun. Chișinău să emită decizia privind atribuirea în arendă SRL „Cebanu Larisa” terenul cu suprafața de 0,025 ha din șos. Balcani, mun. Chișinău, hotărârea devenind irevocabilă la data de 13 iulie 2012.

La data de 03 decembrie 2012 executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, prin încheierea nr. 026-359/12 a intentat procedura de executare. Întru executarea hotărârii, la data de 19 aprilie 2013 executorul judecătoresc a expediat notificare în adresa Consiliului mun. Chișinău, prin care a solicitat executarea hotărârii Curții de Apel Chișinău.

Astfel, peste 6 luni de la primirea notificării Direcția funciară a perfectat proiectul deciziei cu privire la darea în arendă a unui lot de pământ din șos. Balcani, mun. Chișinău întreprinderii SRL „Cebanu Larisa”, proiectul fiind avizat de arhitectorul – șef al mun. Chișinău, șeful direcției funciare, șeful secției respective, specialistul ce a perfectat proiectul și administratorul SRL „Cebanu Larisa”.

Reclamanta a menționat, că prin scrisoarea de însoțire nr. 01/1-085-2486 din 01 noiembrie 2013, șeful direcției funciare a expediat spre avizare 21 proiecte de decizii ale Consiliului mun. Chișinău către șeful direcției asistență juridică, inclusiv și proiectul SRL „Cebanu Larisa”.

Între timp procedura de executare a fost preluată de executorul judecătoresc Boțan George, care la data de 24 martie 2014 a aplicat sechestrul pe terenul din șos. Balcani mun. Chișinău.

Reclamanta a mai indicat, că la solicitarea sa executorul judecătoresc la data de 10 februarie 2014 a întocmit procesul- verbal cu privire la contravenție nr. 026 - 359/12, imputând d-nei Gurschi Diana încălcarea prevederilor art. 318 alin. 2 Cod Contravențional, eschivarea de la executarea hotărârii judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din data de 11 aprilie 2014 s-a încetat procesul contravențional intentat față de Gurschi Diana, pe motivul lipsei faptului contravențional. În partea motivată a hotărârii este indicată încălcarea de către executorul judecătoresc a normelor de procedură contravențională, care reglementează modul de aducere la cunoștință a procesului – verbal cu privire la contravenție și lipsa probelor ce atestă adresarea agentului constatator către contravenient.

Hotărârea judecătorească nu a fost contestată de către executorul judecătoresc, fapt ce demonstrează comportamentul dubios al său. Mai mult ca atât, executorul judecătoresc nu a întocmit un alt proces – verbal cu privire la contravenție, cu îndeplinirea tuturor normelor procesuale, care lipseau anterior. Astfel, reclamanta s-a adresat cu plîngere Procuraturii mun. Chișinău privind atragerea la răspundere penală a persoanelor vinovate din cadrul Primăriei mun. Chișinău pentru neexecutarea intenționată a hotărârii judecătorești.

Prin ordonanța din data de 25 martie 2015 s-a refuzat începerea urmăririi penale în baza art. 320 Cod Penal pentru neexecutarea intenționată de către persoanele cu funcție de răspundere din cadrul Primăriei mun. Chișinău, pe motivul lipsei elementelor componente de infracțiune.

Astfel, prin inacțiunile executorului judecătoresc și a Consiliului mun. Chișinău a fost lipsită ilegal de terenul atribuit în arendă, hotărîrea judecătorească nu se execută timp de 3 ani, fără careva motive întemeiate, fiind evident încălcat termenul rezonabil de executare a hotărîrii judecătorești.

Reclamanta menționează, că nu-și poate exploata terenul timp îndelungat, fiind lipsită de posibilitatea de a căpăta careva venituri din activitatea comercială desfășurată pe acest teren, astfel ar putea pretinde la venitul ratat, care nu poate fi dovedit cu titlu de prejudiciu material, dar care poate fi compensat cu prejudiciul moral.

În cererea de chemare în judecată reclamanta a mai indicat, că la data de 02 aprilie 2014 a depus cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat schimbarea modului de executare a hotărîrii Curții de Apel din data de 31 mai 2012, avînd drept scop trecerea la următoarea etapă de executare prin obligarea Primăriei mun. Chișinău de a încheia contract de arendă asupra terenului din litigiu. Cauza civilă se află pe rolul Judecătoriei Centru mun. Chișinău mai mult de un an și pînă la momentul depunerii cererii de chemare în judecată nu a fost soluționat litigiul.

Reclamanta menționează, că tergiversarea examinării cauzei are loc din cauza instanței de judecată, astfel, de la momentul depunerii cererii au fost înlocuiți 3 judecători, au fost stabilite 6 ședințe de judecată, care au fost amînite din cauza instanței de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 03 august 2015 cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Cebanu Larisa” împotriva Ministerului Justiției a fost admisă parțial, s-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul SRL „Cebanu Larisa” suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, s-a respins pretenția privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei nr. 3-2107/14, s-a în casat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției cheltuieli de judecată în mărime de 2 500 lei, în rest pretențiile au fost respinse.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la data de 10 august 2015 Ministerul Justiției a depus apel, solicitînd în principal casarea hotărîrii contestate cu adoptarea unei hotărîri de respingere a acțiunii ca neîntemeiate, în secundar modificarea hotărîrii în sensul diminuării sumelor dispuse spre încasare (f.d. 154, vol. I).

La data de 14 august 2015 avocatul Pavlov Victor în interesele SRL „Cebanu Larisa” a depus apel nemotivat, prin care a solicitat modificarea hotărîrii primei instanțe în ce privește constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil, încasarea prejudiciului moral pentru ambele constatări și încasarea cheltuielilor judiciare (f.d. 155-156, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2015 s-a respins apelul declarat de către SRL „Cebanu Larisa”, s-a admis apelul declarat de Ministerul

Justiției, s-a casat integral hotărârea contestată, s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată (f.d. 191-192, vol. I)

Nefiind de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din data de 03 noiembrie 2015 avocatul Pavlov Victor în interesele SRL „Cebanu Larisa” a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, modificarea hotărârii primei instanțe în ce privește constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil, încasarea prejudiciului moral pentru ambele constatări și încasarea cheltuielilor judiciare (f.d. 1-4, vol. II).

În motivarea recursului, recurenta a menționat, că instanța de apel nu a aplicat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, care trebuiau să fie aplicate, a interpretat eronat unele prevederi ale aceleași legi și a dat o apreciere arbitrară probelor. Instanța de apel nu face referire potrivit căror prevederi legale repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce pot fi imputate exclusiv autorităților responsabile de executarea hotărârii judecătorești, fapt ce contravine prevederilor art. 390 alin.1, lit. e) CPC.

În conformitate cu art. 434 alin. 1 CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 noiembrie 2015, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la data de 19 noiembrie 2015, confirmare privind recepționarea copiei deciziei la materialele dosarului lipsește (f.d. 204, vol.I).

În aceste circumstanțe, recursul depus la 11 ianuarie 2016, se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art.445 alin.1, lit. f) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei adoptate în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul, depus de către avocatul Victor Pavlov în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa”, întemeiat și care urmează să fie admis din următoarele motive.

SRL „Cebanu Larisa” s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din data de 03 august 2015 acțiunea a fost admisă parțial, s-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul SRL „Cebanu Larisa” prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției cheltuieli judiciare în mărime de 2 500 lei, în rest acțiunea a fost respinsă. Hotărârea primei instanțe a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din data de 03 noiembrie 2015, fiind pronunțată o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost respinsă.

Instanțele ierarhic inferioare corect au constatat raportul juridic litigios și anume că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 31 mai 2012 s-a obligat

Consiliul mun. Chișinău să emită decizie privind atribuirea în arendă întreprinderii SRL „Cebanu Larisa” terenul cu suprafața de 0,025 ha din șos. Balcani, mun. Chișinău pentru construcție, conform planului de încadrare în teritoriu.

SRL „Cebanu Larisa” la data de 03 decembrie 2012 a prezentat documentul executoriu spre executare și în baza încheierii executorului judecătoresc nr. 026-359/12 din 03 decembrie 2012 a fost intentată procedura de executare, dar hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 31 mai 2012, care a devenit irevocabilă la data de 10 octombrie 2012, nu a fost executată.

La data de 02 aprilie 2014 SRL „Cebanu Larisa” a depus cerere de chemare în judecată la Curtea de Apel Chișinău, prin care a solicitat schimbarea modului de executare a hotărârii din 31 mai 2012 (f.d. 30-31, vol. I). Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din data de 21 mai 2014 s-a dispus transmiterea cererii de chemare în judecată, după competență, în instanța de drept comun de la sediul organului de administrație a pîrîtului (f.d. 32, vol. I). Cauza civilă nr. 3-21017/14 se află în examinare în instanța de judecată, nefiind emisă o hotărâre definitivă și irevocabilă.

Reclamanta SRL „Cebanu Larisa” a pretins la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 70 000 lei, constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei. Prima instanță a constatat faptul încălcării termenului rezonabil numai la executarea hotărârii, soluția primei instanțe nefiind contestată de către SRL „Cebanu Larisa”. Astfel, instanța de recurs verifică temeinicia soluțiilor adoptate pe capătul de cerere privind încălcarea termenului rezonabil la executarea hotărârii.

Potrivit articolului 2 alin. 1 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, *„orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă”*.

Aliniatul 2 al art. 2 al aceleași Legi stipulează că *„repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului”*.

Colegiul reține, că calitatea esențială a unei proceduri judiciare o formează accelerarea judecării fiecărei cauze, accelerare care nu trebuie să afecteze libertatea individuală a părților implicate în proces, drepturile altor persoane și nici interesele societății, deci o accelerare compatibilă cu nevoile justiției. Perioada de după pronunțarea hotărârii judecătorești și pînă la executarea acesteia este parte integrală a procedurii judiciare.

La caz se confirmă, că hotărârea Curții de Apel Chișinău din data de 31 mai 2012, devenind irevocabilă la data de 10 octombrie 2012, nu a fost executată mai

mult de 3 ani, de aceea recurenta SRL „Cebanu Larisa” are dreptul la repararea prejudiciului prin prisma Legii nr.87 din 21 aprilie 2011.

Instanța de recurs, menționează, că instanța de fond în partea motivantă și în dispozitivul hotărârii corect a constatat încălcarea dreptului SRL „Cebanu Larisa” la executare în termen rezonabil a hotărârii, în acest sens dispunând recuperarea prejudiciului cauzat reclamantei în sumă de 10 000 lei, ca fiind echivalent prejudiciului suportat, hotărârea fiind neîntemeiat casată prin decizia instanței de apel din data de 03 noiembrie 2015.

Argumentul instanței de apel precum că factorul care a contribuit la tergiversarea executării hotărârii este, în primul rând, faptul că decizia cu privire la atribuirea apelantei în arendă a terenului din șos. Balcani mun. Chișinău urma să fie aprobată de mai multe comisii specializate din cadrul Consiliului mun. Chișinău, în al doilea rând comportamentul pasiv al apelantei la executarea hotărârii nu poate constitui temei de a respinge pretențiile reclamantei privitor la compensarea prejudiciului moral.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție indică jurisprudența Curții Europene în materie, care este suficient de clară. În cazul în care o persoană a obținut, în favoarea sa o hotărâre judecătorească definitivă și executorie și, în care statul apare ca debitor, ea nu mai poate fi obligată să întreprinde și alte măsuri suplimentare în vederea executării acestei hotărâri. Astfel, în cazul în care statul are calitate de debitor, urmărește scopul evitării tergiversării executării unei hotărâri judecătorești.

La caz, nu poate fi imputată SRL „Cebanu Larisa” comportamentul pasiv, ori documentul executoriu a fost depus la executare la data de 03 decembrie 2012, alte acțiuni legale în vederea executării hotărârii de către creditor nu sunt. Consiliul mun. Chișinău, care este autoritate de stat și avînd calitatea de debitor, urma să întreprindă măsuri pentru a executa hotărîrea în termeni mai restrânși.

Colegiul menționează că statul, prin intermediul instanței de judecată sau a executorului judecătoresc trebuie să vegheze la respectarea termenului rezonabil de executare a unei hotărâri judecătorești. Statul în ultimă instanță deține pîrghiile necesare pentru asigurarea respectării dreptului la judecare a cauzei sau la executare a unei hotărâri în termen rezonabil.

Executorul judecătoresc în perioada aflării documentului executoriu la examinare nu a întreprins toate măsurile legale în vederea executării hotărârii. Astfel, statul este responsabil pentru omisiunile autorităților, cărora le-a delegat funcții de autoritate publică și care nu au întreprins măsuri prompte și adecvate în vederea executării hotărîrilor judecătorești în termen rezonabil.

Astfel, Colegiul consideră că, instanța de fond a examinat pricina sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic. De asemenea, în cadrul judecării pricinii, instanța de judecată a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea dreptului la un proces echitabil, garantat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului.

Instanța de recurs conchide că decizia Curții de Apel Chișinău este pasibilă casării din considerentul aplicării și interpretării eronate de către aceasta a normelor legale, cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. 1 lit. f) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de către avocatul Victor Pavlov în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2015 în pricină civilă la cererea de chemare în judecată la acțiunea Societății cu Răspundere Limitată „Cebanu Larisa” către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor judiciare.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 03 august 2015.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte ședinței

Svetlana Filincova

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Elena Covalenco

Maria Ghervas